De verlorene

boekerij.nl

MIRIAM GEORG

DE VERLORENE

Vertaald uit het Duits door Sylvia Wevers

ISBN 978-90-492-1225-4
ISBN 978-94-023-3007-6 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Die Verlorene*
Vertaling: Sylvia Wevers
Omslagontwerp: Irina Biatturi,
bewerkt door Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Irina Biatturi
Zetwerk: Mat-Zet bv

© Voor deze editie: 2025, S. Fischer Verlag GmbH,
Frankfurt am Main
© 2027 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

Deze roman gaat over trauma's in de context van de laatste jaren van de Tweede Wereldoorlog, waaronder in Silezië en op de Krim. En over wat voor effect de verwerking daarvan generaties later nog kan hebben.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Karl Alexander Georg,
mijn grootvader

Misschien is het zo dat de dromen in de zoom achter de dingen verdwijnen en vandaaruit zonder herkend te worden terugkomen, en dan namen krijgen en leven worden genoemd.

KARL GEORG

Proloog

Het atelier rook naar hout. Buiten scheen de gouden meizon op het erf, die binnen schaduwen over de vloerplanken liet dansen. Hij kwam hier niet meer vaak. Er hingen te veel herinneringen aan hun oude leven tussen de wanden. De stoffige penselen stonden in hun glazen potten te wachten, en ook de verf en de doeken werden duidelijk niet meer gebruikt. Op de ladder die omhoog leidde naar de alkoven waar ooit de bediendekamers waren, stond een vergeten wijnglas. In het verleden hadden ze soms daarboven samen gelegen. Ze hadden door het raam naar de lucht gekeken, gepraat en de tijd laten verstrijken. In die momenten hadden alleen zij tweeën bestaan en het allesoverheersende gevoel van toekomst.

Als hij dacht aan hoe jong ze ooit waren geweest, leek het hem bijna absurd. De leeftijd pakte zoveel van je af. Vooral je tijd. Hij voelde zich constant gehaast. Jarenlang al. Wat zei zijn vrouw altijd? Nog één keer. Nog één keer op vakantie, nog één keer Zweden zien, nog één keer… Voordat het te laat was. Maar ze waren oud en het wás al te laat voor veel dingen. De laatste vakantie was gekomen en voorbijgegaan zonder dat ze het de laatste hadden genoemd. Toch wisten ze het allebei.

Langzaam draaide hij zich om, met zijn duimen achter zijn bretels gehaakt. Ergens rammelde servies en het rook naar peterselie

en aardappelen. Annette was vast al begonnen het avondeten klaar te maken. De ramen waar hij voor stond waren hoog en gebogen. Oorspronkelijk waren er alleen kleine vierkantjes zonder glas in de muren geweest. Ze hadden het plafond van de stal doorgebroken, de oude bediendekamers op de hooizolder gesloopt en licht binnengelaten. Hij hield van deze ruimte. Van de stilte. Van de inspiratie die je in de lucht voelde. En natuurlijk had je vanaf hier het beste uitzicht op het huis.

Het huis. Het was niet alleen door de ramen te zien, maar ook op veel van de doeken die tegen de muren stonden. Bedekt met sneeuw in de winter, verborgen achter klimop in de zomer, met de roodgloeiende bakstenen in de avondzon en de gele wielewalen als felle kleuraccenten in de populieren. Op elk schilderij waren de ramen verlicht, maar nergens zag je mensen. Wat echter duidelijk te zien was, was het verval. Meer dan wat dan ook documenteerden de schilderijen vergankelijkheid. Alle jaren die waren verstreken.

Een vreemde emotie overviel hem. Nu was het definitief voorbij met het schilderen. En als de nieuwe huurders geen wonder volbrachten, op een gegeven moment ook met het huis. Een blik uit het raam maakte het duidelijk: de hoeve stond op het punt een ruïne te worden. Net als hijzelf.

Op de andere helft van de schilderijen was een vrouw te zien. In tegenstelling tot het huis was zij jong gebleven. Een van de schilderijen had hij altijd al bijzonder mooi gevonden. Acryl op doek, kleuren als een onweersbui. Hij had ooit voorgesteld het op te hangen, maar natuurlijk had hij al op het moment dat hij die woorden uitsprak geweten hoe verkeerd ze waren. Het schilderij stond op een ezel, al jaren, altijd al, zo leek het. Langzaam liep hij dichterbij en bekeek hij haar gezicht. Het gezicht dat hem zo vertrouwd was. Dat hij zo liefhad.

De vrouw op het schilderij zat voor een spiegel. Maar terwijl zij rustig, bijna afwezig, glimlachte, was haar spiegelbeeld verwrongen van verdriet. Het stak de handen naar haar uit alsof het haar door het glas wilde aanraken.

De aanblik van het schilderij deed pijn. Dat je alles aan een mens kon geven en dat dat toch niet genoeg was…

Ze zouden het merendeel van de schilderijen doneren. Het was beter om het niet langer uit te stellen. Afscheid nemen was altijd moeilijk, je kon het niet aan anderen overlaten. Hij moest het nu regelen nu hij het zelf nog kon.

Annette had de nog opgevouwen verhuisdozen tegen de deur gezet. Natuurlijk had ze aangeboden te helpen, maar hij wilde het alleen doen. Hij zette de ene doos na de andere netjes in elkaar en zette ze op een rij op de grond. Methodisch en langzaam, zoals hij alles deed, begon hij de spullen erin te stoppen. De blikken, de verf, de mengflessen. Hij haalde de penselen uit de glazen potten, voelde even aan hun zachte uiteinden en nam stukje bij beetje afscheid van een leven dat spoedig ten einde zou zijn. Ergens was het dat al. Hij genoot ervan om hier te zijn, ook al was het geen fijne taak. De rust, de zon in zijn nek. Wie wist nou of het hun laatste zomer zou zijn. Nog één keer…

Toen hij alle verf en kwasten had opgeborgen, begon hij aan de lades van de kast. Decennialang was alles hier gewoon in gepropt. Documenten, brieven en kantoorbenodigdheden, alles lag lukraak op elkaar gestapeld. Het was het beste om er meteen korte metten mee te maken. Niets hierin was van waarde.

In een impuls trok hij de eerste lade er helemaal uit en zette hem op tafel. Een vel papier zeilde door de lucht. Het had blijkbaar achter de lade geklemd gezeten. Het viel geluidloos op de grond en gleed onder de kast.

Hij aarzelde. Met zijn knieën was elke buiging een marteling. Maar hij kon moeilijk Annette roepen om iets op te rapen dat vlak voor zijn voeten lag. ‘Nou, vooruit!’ Hij zette zich schrap, ging door zijn knieën en viste naar het papier. Zijn gewrichten kraakten alarmerend. Bijna had hij het briefje achteloos in de doos bij de andere spullen gestopt. Bijna was het hem ontgaan.

Maar zijn blik bleef op iets hangen. Iets wat hem, ondanks de zon in zijn nek, koude rillingen bezorgde.

Een naam.

Hij staarde een tijdje naar de letters tot het tot hem doordrong wat hij hier voor zich had. Toen draaide hij zich met een ruk om. Hij strompelde door de hal naar de keuken.

Annette goot net de aardappelen af. Toen hij binnenkwam, met

het briefje in zijn vuist geheven als een aanklacht, draaide zijn vrouw verrast haar hoofd om.

'Je hebt het al die jaren geweten.' Zijn stem trilde van woede. Van verbijstering. 'Je hebt al die jaren geweten waar ze is.'

Deel 1

FRANKFURT

2019

Toen Änne viel, wist ze dat ze doodging. De kruk wiebelde eerst dreigend, toen kantelde hij. Haar voeten verloren hun grip en ze roeide met haar armen door de lucht. Voordat ze van verbazing kon gillen, benam de klap haar de adem. Ze was te oud om door te rollen en sloeg als een steen tegen de grond. Eerst haar lichaam en daarna, met een dof geluid, haar hoofd.

Ze ging niet dood. Niet meteen. Ze lag op het tapijt van het huis waar ze de afgelopen zestig jaar had gewoond en wist niet wie ze was of hoe ze heette. Gezichten schoten voorbij, gelach, stemmen. Ze nam het waar, maar ze voelde geen pijn of angst. Het was alsof het sneeuwde in haar hoofd. Het leven sijpelde uit haar weg en er kwam een koele deken van niets over haar heen, die haar gedachten opslokte. Toen waren er plotseling beelden. Een molen in het bos. Populieren in de wind. Paarden die in de rivier baadden. Een jonge man. En een meisje.

Een golf van rauw verlangen overspoelde haar. Nog één keer, dacht ze, toen de beelden verdwenen en de duisternis kwam. Daarna waren ook de woorden weg. En daarmee het verlangen.

*

Laura stond voor de apotheek toen haar telefoon ging. Met de plastic tas met haar aankopen in de ene hand en de druipende paraplu in de andere rommelde ze in haar rugzak, ondertussen nadenkend over wat haar thuis te wachten stond. Toen ze haar telefoon eindelijk in een zijvak vond, zag ze de naam van haar moeder op het schermpje. Even overwoog ze om gewoon later terug te bellen, maar als je Ellen negeerde werd ze alleen maar volhardender.

Het duurde een paar seconden voordat de betekenis van de woorden tot haar doordrong. 'Laura, heb je het gehoord?' riep haar moeder toen ze niet antwoordde.

De tas gleed uit haar hand en viel op de natte kasseien. 'Natuurlijk,' antwoordde ze, terwijl ze zich bukte en haastig het kartonnen doosje opraapte. 'O god, natuurlijk, ik kom eraan.'

Met haar telefoon aan haar oor draaide Laura zich om. Ze keek over de natte voetgangerszone, die op deze grijze ochtend leeg was, afgezien van een paar shopaholics die zich niet lieten verdrijven door het slechte weer. 'Welk ziekenhuis?' Ze had geen geruststellende woorden. Ze was niet goed in geruststellen en wist natuurlijk ook niet wat er precies was gebeurd. 'Gevallen,' had haar moeder in de telefoon geroepen. 'Misschien door de epilepsie… Gevonden door de buurvrouw… Spoedarts. Bewusteloos.'

Laura had het gevoel dat haar keel werd dichtgesnoerd. 'Ik kom eraan,' verzekerde ze opnieuw.

'Schiet op!' Haar moeder hing op zonder dag te zeggen.

De taxichauffeur glimlachte in de achteruitkijkspiegel naar haar. 'Uw gordel, alstublieft!' Zijn blik gleed naar het tasje van de apotheek in haar handen, en met een vreemd gevoel van schaamte waarover ze zich ergerde, stopte ze het in haar rugzak en trok aan de gordel.

Zoals altijd was het veel te druk in Frankfurt. Ze deden er bijna een half uur over. In de rij bij de informatiebalie volgde Laura met een brandend gevoel in haar buik de wijzer van de klok, die van 11.32 uur naar 11.54 wandelde tot haar werd verteld waar ze heen moest.

'Eindelijk!' hoorde ze de stem van haar moeder toen ze op de tweede verdieping uit de lift stapte. Laura had haar ogen naar het

plafond gericht, op zoek naar bordjes die haar de weg konden wijzen, en schrok toen Ellen plotseling voor haar stond.

'Sorry. Het verkeer was verschrikkelijk en beneden moest ik…'

Haar moeder liet haar niet uitpraten. 'Maakt niet uit. Je bent er nu.'

'Hoe gaat het met haar?' Laura probeerde Ellen bij te houden, die haar meetrok door de gang, en tegelijkertijd haar sjaal in haar rugzak te stoppen. Ze was bang voor het antwoord.

'Mama is nog niet wakker geworden.'

Waarom jaag je me dan zo op, dacht ze geïrriteerd, maar ze voelde zich meteen schuldig en tegelijk opgelucht dat haar grootmoeder nog leefde. 'Wat betekent dat?'

'Nou, wat ik zeg. Echt, Laura…' Haar moeder was in crisissituaties net zo nutteloos als zijzelf.

'Wat zeiden ze dan? Ze zullen toch iets gezegd hebben!' antwoordde Laura op dezelfde ongeduldige toon, voordat ze zichzelf innerlijk beval diep adem te halen.

'Niets. Je weet hoe het gaat. Ze zeggen niets totdat ze het precies weten.' Haar moeder leidde haar een wachtkamer in, gebaarde dat ze moest gaan zitten en liep meteen naar de koffieautomaat. Toen ze met twee dampende plastic bekers in haar hand terugkwam, bleef ze voor Laura's stoel staan en keek ze haar aan. 'Maar wat is er met jou aan de hand?'

'Wat bedoel je?'

'Je ziet er niet goed uit. Ben je ziek? Gaat het niet goed met je?'

'Met mij gaat het prima. Ik maak me alleen zorgen,' antwoordde ze met een gebaar dat het ziekenhuis en de situatie moest omvatten. Hoe kon het in hemelsnaam dat haar moeder het altijd precies wist wanneer er iets mis was?

Ellen keek haar nog even argwanend aan met haar docentenblik, die niets ontging. De eyeliner onder haar ogen was uitgesmeerd en het plafondlicht weerkaatste in haar bril. Laura vond dat zij er ook niet goed uitzag. Ze was bleek en duidelijk geschrokken. Zonder een woord ging haar moeder naast haar zitten op een van de harde stoelen en gaf haar de koffie aan. Laura rook al dat die niet lekker zou smaken.

Buiten hing het grijze regendek nog steeds boven Frankfurt.

Een paar minuten hielden ze allebei in stilte hun handen om hun plastic beker geklemd en keken ze naar de drukte van de mensen om hen heen. Elke keer als er iemand de hoek om kwam, keken ze hoopvol op. 'Het zal wel een poos duren!' Met een berustende zucht trok Ellen haar softshelljas uit.

Laura had net precies hetzelfde gedacht. Zelf hield ze haar jas aan. Ze trok hem zelfs nog iets strakker om zich heen. Het was mei, maar het was al bijna een week druilerig en het leek met de minuut kouder te worden. In de taxi had ze Jonathan al een berichtje gestuurd en nu haalde ze haar telefoon tevoorschijn om hem een update te sturen. Geen nieuws, ze is nog niet wakker.

Hij leek op haar bericht gewacht te hebben en antwoordde meteen. Hij wist natuurlijk heel goed wat ze niet had geschreven, maar toch had gezegd. Änne is nu belangrijker. Wij hebben tijd. Kan ik iets doen? Zal ik naar jullie toe komen?

Laura stuurde hem een hartje. Niet nodig, mama is immers hier en we kunnen toch niets doen! Ze verzweeg wat ze allebei wisten: haar moeder zou niet willen dat hij kwam.

Laura stopte haar telefoon weer weg. Jonathan had gelijk. Ze hadden tijd. Toch voelde ze het gewicht van de zwangerschapstest in haar tas alsof die honderd kilo woog.

Uitgerekend vandaag, dacht ze. Uitgerekend vandaag.

*

Laura zag er anders uit. Het was haar meteen opgevallen. Ellen nam haar dochter stiekem op boven het twee jaar oude tijdschrift dat ze voor haar gezicht hield maar waarin ze nog geen woord had gelezen. Haar slanke figuur was niet veranderd en haar bruine, schouderlange krullen vielen zoals altijd om Laura's gezicht. Maar iets was anders dan anders. Ze kon er alleen niet de vinger op leggen. Sinds haar dochter vijf minuten geleden uit de lift was gestapt, kon Ellen weer wat rustiger ademen. Ze had een hekel aan ziekenhuizen. Dat gold ongetwijfeld voor iedereen, want wat was er nou leuk aan, maar zij reageerde ronduit allergisch op de energie die hier heerste. En die geur… Ellen stond op, verontschuldigde zich en ging naar het toilet. Ze draaide de kraan open en hield

haar polsen even onder de koude stroom. Zoals altijd schrok ze van haar spiegelbeeld. Ze was vijfenzeventig. Een oude vrouw. Als je ouders stierven, zo had ze onlangs gelezen, was er niet alleen het verdriet maar ook het vreselijke gevoel dat jij de volgende was. Dat je op de levensladder plotseling een enorme stap had gezet en er niets noemenswaardigs meer was tussen het nu en de dood. Geen gebeurtenis meer die in elk geval nog daarvoor zou komen. Toen ze zich erop betrapte dat ze over zichzelf nadacht in plaats van over haar zieke moeder, voelde ze zich meteen schuldig.

Haar eyeliner was uitgelopen. Ze zag er verschrikkelijk uit. Ellen depte haar ogen, streek haar haar glad, deed haar rode bril af en poetste hem met de mouw van haar trui. Toen ze hem weer opzette, welden er plotseling tranen in haar ogen op. 'Stop met huilen! Daar heeft niemand wat aan,' mompelde ze en ze klemde haar tanden op elkaar. Tranen tastten haar zenuwen aan. Ze moesten weg, en wel meteen, zowel bij zichzelf als bij anderen. Ellen klampte zich vast aan de rand van de wastafel en zag haar gezicht verkrampen terwijl ze het verdriet probeerde weg te duwen. Het lukte niet. Ze had een machteloos gevoel dat haar benauwde. Haar moeder was moeilijk, en hun relatie was moeilijk. Maar het was ondenkbaar dat Änne zou kunnen sterven. Terwijl ze wist dat het zou gebeuren. Moest gebeuren. Zo niet vandaag, dan binnenkort. Änne was drieënnegentig. Het feit dat ze überhaupt nog leefde was een wonder, en dan ook nog zo zelfstandig en helder van geest zoals ze tot vandaag was geweest.

De deur ging open en er kwam een vrouw binnen. Ellen draaide zich snel naar de handendroger aan de muur. Toen ze opkeek, zag ze een meelevende glimlach in de spiegel, die ze niet kon beantwoorden omdat ze meteen weer begon te huilen.

Ze was gaan zitten en wilde net tegen Laura zeggen dat ze haar erop moest wijzen als haar eyeliner was uitgelopen toen er voetstappen in de gang klonken. Een arts stapte de wachtkamer binnen. Veel hoopvolle gezichten keerden zich naar haar toe, maar deze keer riep de arts hen. 'Elena Weiler?'

'Hier!' Ellens hand schoot omhoog alsof ze een beurt kreeg op school.

De arts glimlachte begrijpend. 'Ik had het niet hoeven te vragen. U lijkt op uw moeder.'

Met de jaren leek de gelijkenis sterker te worden. Ze werd er de laatste tijd constant op aangesproken. Het was niet per se flatterend om vergeleken te worden met een drieënnegentigjarige. Ellen wilde niet op haar moeder lijken. Ze wilde eruitzien als zichzelf. En Änne leek er net zo over te denken. Zij vertrok altijd haar gezicht bij zulke opmerkingen alsof ze in iets smerigs had gebeten.

'Maibach!' stelde de arts zich voor en ze wenkte haar en Laura de gang in, waar ze beschermd waren tegen de nieuwsgierige blikken en oren van de andere wachtende mensen.

'Hoe gaat het met haar?' Ellen draaide het tijdschrift, dat ze per ongeluk had meegenomen, in haar handen tot een smalle buis. Een enkele blik op het gezicht van de arts was genoeg om haar maag nog verder te laten samentrekken.

'Uw moeder is op dit moment stabiel, maar we weten nog niet wat haar toestand heeft veroorzaakt.' Er klonk duidelijk medeleven in dokter Maibachs stem, en toch klonk het vreselijk geroutineerd. 'We moeten wachten tot ze wakker wordt om een hersenbloeding uit te sluiten. Ze is met haar hoofd tegen de grond geslagen, dat is altijd gevaarlijk.' De arts wierp een blik op het dossier in haar hand. 'U bent haar gemachtigde wat betreft haar zorg?' De blauwe ogen waren op Ellen gericht.

'Nee.' Ze schudde haar hoofd. 'Mijn moeder is tot op de dag van vandaag erg fit geweest. Ze wilde nooit iemand machtigen,' voegde ze eraan toe.

Het voorhoofd van de dokter trok bijna onmerkbaar samen. Ze bladerde door de documenten. 'Ah, dat klopt, pardon. Hier staat Laura Weiler?'

Ongelovig staarde Ellen naar het handschrift van haar moeder.

Laura schraapte haar keel. 'Ik ben Laura Weiler.'

'Ah, dat verklaart het.' Dokter Maibach knikte afwezig. 'U bent de kleindochter? Uw grootmoeder heeft u de zorgvolmacht gegeven.'

'Maar…' Laura keek Ellen vol verbazing aan. 'Dat kan niet. Ik heb nooit iets getekend.'

'Er zijn verschillende manieren om dit soort zaken te regelen.

Als het zonder notaris wordt geregeld, is een handtekening niet per se noodzakelijk.' De arts draaide het klembord zo dat Laura ook kon lezen wat Ellen al had gezien. Het verbijsterende dat daar stond, zwart-op-wit. Alsof ze zomaar uit het niets een klap in haar gezicht had gekregen. Het benam Ellen de adem. Even nam het zelfs haar bezorgdheid weg. Plotseling was er alleen nog brandende teleurstelling.

Ellen had eindeloos aangedrongen. Op Ännes leeftijd kon er elk moment iets gebeuren. Strikt genomen was het een wonder dat haar moeder haar leven tot nu toe zonder grote rampen was doorgekomen – behalve de val afgelopen zomer, die godzijdank niet ernstig was geweest. Änne was over een plooi in het tapijt gestruikeld, had haar pols verstuikt en beide knieën geschaafd. Sindsdien liep ze wat onzekerder, ook al gaf ze dat natuurlijk niet toe. Je zag het aan de manier waarop ze bewoog. Ze nam kleinere passen en liep voorzichtiger. Ellen had de tapijten in huis vastgeplakt met tape uit de bouwmarkt zodat er geen struikelgevaar meer kon ontstaan. Ze had ook een smalle rollator uit de medische winkel gehaald, met een dienblad aan de voorkant om borden en bekers te vervoeren. Änne vond het helemaal niets. Maar ze zei er niks over en snoof alleen minachtend, alsof het allemaal weer vreselijk overdreven was. Ze had de rollator echter wel gebruikt.

Haar moeder was kerngezond, dat moest Ellen toegeven. Maar zelfs bij iemand die zo onverwoestbaar was als Änne, kwam er een moment waarop het in haar eentje niet langer ging. Je kon de ouderdom niet voor altijd negeren. Uiteindelijk had Ellen advies gezocht en een brief opgesteld, die ze voor haar moeder op de tafel had geknald, op het groen-blauw geruite tafelkleed, dat al zestig jaar in de keuken van Eschersheim op de tafel werd gelegd zodra het laatste bord was afgeruimd, maar dat voor het avondeten altijd weer moest worden weggehaald. 'Mam, je moet me een volmacht geven. Dat gaan we nu regelen!'

Änne had resoluut geweigerd. 'Ik hoef zoiets niet.' Haar ogen waren hard en star geworden als kleine knikkers, en ze had haar armen over elkaar geslagen om Ellen duidelijk te maken dat ze niet van mening zou veranderen. Met haar gevorderde leeftijd was

het erger geworden, dit wantrouwen jegens de wereld, dat zelfs niet stopte bij haar eigen dochter. Wat dacht ze dat Ellen met de volmacht zou doen? De eerste de beste gelegenheid aangrijpen om de slangetjes door te knippen?

Regel je shit dan zelf maar, had ze willen schreeuwen. Dan beslist in een noodgeval gewoon niemand of je kunstmatig in leven wordt gehouden of niet.

Maar natuurlijk had ze dat niet gezegd.

Daarna had ze een hele week geworsteld met de drang om haar moeder gewoon met haar aquarium en veel te grote huis te laten zitten. Änne moest maar zien hoe het was als Ellen niet meer kwam en de vele kleine dingen deed die niemand opmerkte, maar die werk betekenden en gedaan moesten worden omdat het anders allang niet meer ging. 'Je vat het veel te persoonlijk op,' had Laura zoals altijd sussend gezegd toen ze er bij haar over klaagde. 'Het heeft niets met jou te maken. Ze wil gewoon haar zelfstandigheid niet verliezen.'

'Dat snap ik helemaal, maar daar gaat het ook niet om.' Ergens begreep ze het inderdaad heel goed. En ze wist niet eens zeker of ze zelf, als ze in Ännes plaats was geweest, niet net zo allergisch op een volmachtverklaring zou hebben gereageerd. Maar dat maakte het niet makkelijker.

'U zei bij de ontvangstbalie dat uw moeder epilepsie heeft?' Dokter Maibachs stem rukte Ellen uit haar chaotische gedachten.

'Pardon? Ja, dat klopt.'

De lippen van de dokter bewogen terwijl ze het dossier las. Met haar wijsvinger schoof ze haar bril naar boven.

'Ik heb hier het dossier van haar huisarts. Volgens deze informatie gebruikt uw moeder geen medicatie tegen epilepsie.'

Laura en zij wisselden een blik. Maar deze keer was Ellen er vrij zeker van dat het om een vergissing ging. 'Jawel, altijd,' verzekerde ze, terwijl ze tegelijkertijd knikte en haar hoofd schudde. 'Dokter Kopp is dat dan zeker vergeten te noteren.'

'Als uw moeder regelmatig medicatie zou nemen, zou het in het dossier staan. Ziet u, hier staat alles vermeld: bloedverdunners, iets voor de maag, mirtazapine…'

'Mirtazawat?'

‘Een stemmingsverbeteraar. Antidepressivum,’ voegde de arts eraan toe, zonder van het dossier op te kijken.

Het duurde even voordat de woorden tot Ellen doordrongen. ‘Maar mijn moeder heeft niet… Ik begrijp niet wat u bedoelt…’ Ze realiseerde zich dat ze zich aan het tijdschrift vastklampte als aan een reddingslijn.

Blijkbaar was de schok in haar ogen te zien, want dokter Maibach glimlachte geruststellend. ‘Het schijnt ook de eetlust en slaap te bevorderen. Het hoeft niets te betekenen, mevrouw Weiler. Misschien heeft uw moeder gewoon een slechte periode gehad en wilde de huisarts haar een zetje geven. Bij ouderen worden deze dingen sneller voorgeschreven dan bij jongeren. En op hoge leeftijd heb je nu eenmaal ook meer redenen voor een slechte stemming.’

‘Dus u zegt dat mijn moeder geen medicatie meer gebruikt tegen haar epilepsie. Maar in plaats daarvan een antidepressivum?’ Ze hoorde zelf dat haar stem schel en spottend klonk, maar het hele verhaal was gewoon absurd.

De dokter knikte. ‘Dat staat hier.’

‘Dat moet dan een vergissing zijn. Of misschien is de huisarts gestopt met de medicatie en heeft ze het niet aan mij verteld. Mijn moeder heeft al tijden geen symptomen meer, ik kan me niet herinneren wanneer…’

‘Anti-epileptische medicijnen gebruik je je hele leven. Er is geen genezing. De symptomen kunnen alleen onderdrukt worden.’

‘Mijn grootmoeder heeft echt epilepsie,’ zei Laura nu ook met een kalme stem. ‘Ze heeft de pillen haar hele leven geslikt. Er staat kennelijk een fout in het dossier.’

‘Inderdaad. Dit is belachelijk. We hebben het tenslotte vaak zelf meegemaakt dat ze een aanval kreeg…’ Haar stem was luider geworden en de arts legde geruststellend een hand op haar arm. ‘Mevrouw Weiler, we zullen uitzoeken wat dit te betekenen heeft. Ik zal meteen even proberen de huisartsenpraktijk te bellen om dit op te helderen.’ Dokter Maibach keek op haar horloge. ‘Ik hoop dat ik iemand te pakken krijg. Zodra ik meer weet, laat ik het u weten.’ Ze liep door de gang weg, waarbij ze met haar schouder haar telefoon tegen haar oor gedrukt hield.

'Vreemd.' Laura keek haar na. 'Maar het wordt vast wel opgelost.'

'Het moet gewoon een vergissing zijn.' Ellen voelde ineens een loodzware vermoeidheid over zich heen komen. 'Ze is ook zo verdomd koppig. Heb ik niet altijd gezegd dat er een machtiging nodig was?'

'Dat heeft ze geregeld, mam!' herinnerde Laura haar. Natuurlijk begreep haar dochter precies wat er in haar omging. 'Änne bedoelde het niet slecht. Je kent haar. Ze dacht waarschijnlijk dat je al genoeg voor haar deed en…'

'Onzin!' Ellens stem klonk scherper dan haar bedoeling was. 'Ze wil gewoon niet dat iemand haar zegt wat ze moet doen.'

'Ach, kom op.'

'Je wist er niets van?'

'Dan had ik het je verteld, dat weet je!'

Ellen stond op het punt weer in tranen uit te barsten. Het gevoel dat haar moeder haar op een manier behandelde die ze niet verdiende, zonder duidelijke reden en op zo'n wijze dat zij kleinzielig leek als ze het ter sprake bracht, was niets nieuws. Normaal kon ze het aan. Vandaag was het haar te veel.

'Mam, trek het je nou niet weer meteen aan…'

'Kun je haar spullen halen?'

Laura probeerde altijd te sussen als het om Änne ging. Ze had nog niet begrepen dat er een hemeltergend verschil was tussen een excentrieke, koppige grootmoeder en een excentrieke, koppige moeder.

'Natuurlijk! Wat precies?'

'Een paar nachthemden, haar vest, de tv-gids, haar pantoffels, toilettas…' Ellen vermande zich en somde op haar vingers alle dingen op die haar moeder nodig zou hebben als ze wakker werd. 'Misschien kan ik toch beter zelf rijden. Jij weet niet waar alles ligt en je kunt…'

'Natuurlijk weet ik dat.' Laura deed duidelijk haar best om extra kalm te blijven om Ellens overreactie goed te maken. 'En als ik iets niet kan vinden, bel ik je.'

Ellen had nooit begrepen waarom voor haar dochter alles altijd zo makkelijk leek. Laura beheerste het leven met een zorgeloos